

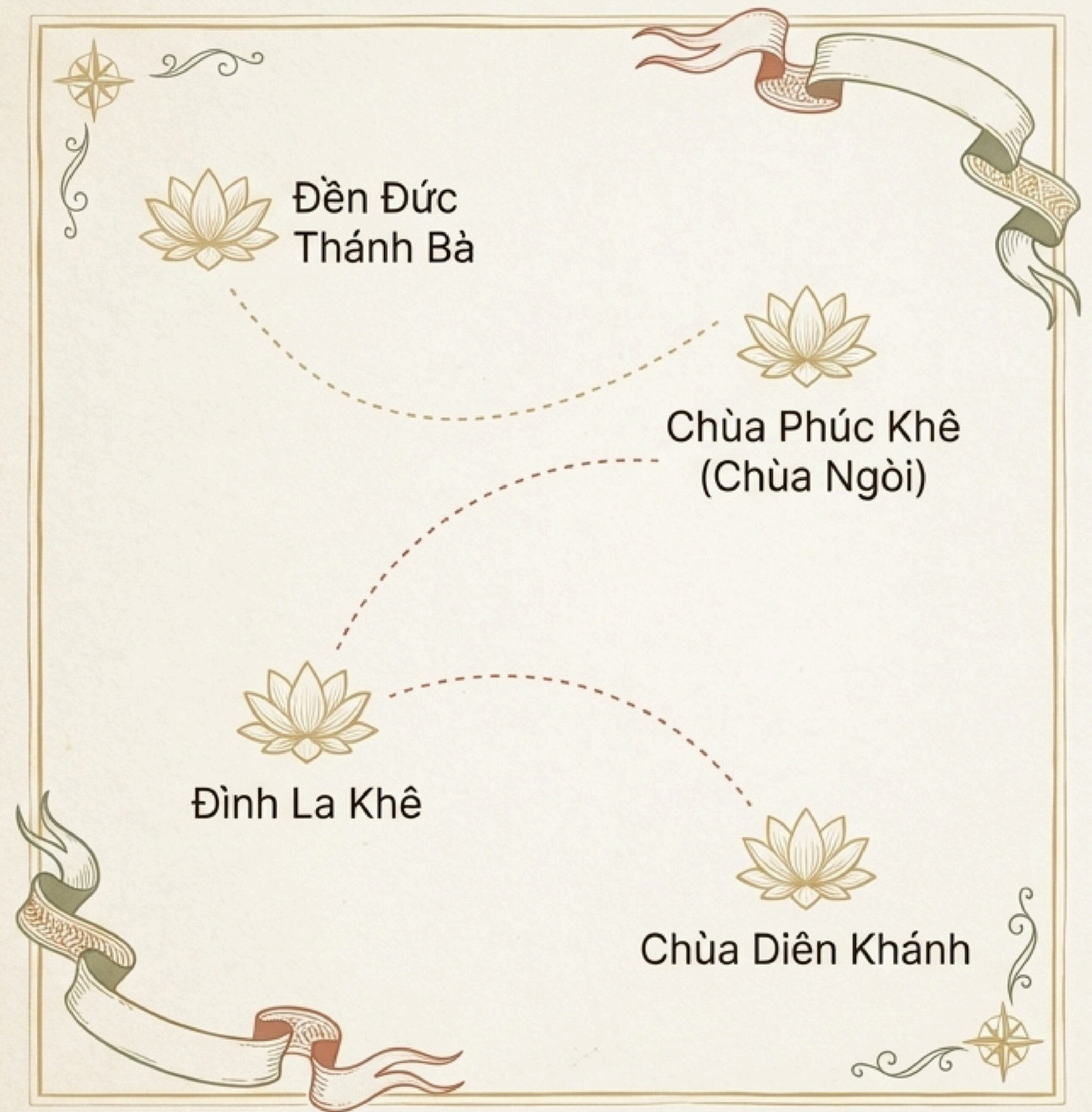

QUẦN THỂ DI TÍCH LA KHÊ

Nơi tín ngưỡng & văn hóa giao thoa

Một hành trình khám phá bốn di sản thiêng liêng

Quần thể di tích lịch sử Đình, Chùa, Bia Bà La Khê, Chùa Phúc Khê (Hà Đông, Hà Nội) không chỉ là tập hợp các công trình kiến trúc cổ. Đây là một trung tâm văn hóa, tín ngưỡng và xã hội sống động, nơi mỗi di tích kể một câu chuyện riêng, góp phần tạo nên một di sản chung vô giá. Cả bốn di tích cốt lõi đều mang trong mình những giá trị đặc sắc về lịch sử, nghệ thuật và tâm linh.

DINH DUC THANH BA

NƠI TÔN VINH TẤM LÒNG THÀNH MẪU

Đức Thánh Bà Trần Thị Hiền xuất thân từ gia đình quý tộc. Con gái vị Đại Thần triều Lê - Cụ Dũng Quận Công Trần Chân. Khi cụ Quận mất, Bà không những giỏi đường kim chỉ mà còn theo học văn chương. Bà luôn được sự chăm sóc của mẹ và anh trai là võ tướng Trần Lực.

Người con gái làng La Khê càng lớn càng dịu dàng xinh đẹp như chính tên cha mẹ đặt cho Bà là Trần Thị Hiền. Năm 16 tuổi (1527) vóc dáng kiều diễm của Bà đã làm xôn xao triều Mạc, Vua Mạc Đăng Dung đã cưới Bà cho con trai là hoàng tử Mạc Đăng Doanh. Năm 1530 khi hoàng tử của Mạc Đăng Dung là Mạc Đăng Doanh lên ngôi đã phong cho Bà là "Đệ Nhị Cung"

Bà hết lòng phò Vua giúp nước "đời Mạc dân no đủ, của rơi không ai nhặt" (Lê Quý Đôn). Nhưng năm 1538 xảy ra thảm cảnh Mạc - Lê phân tranh. Bà chán cảnh triều nội nên Bà quyết định rời nơi điện ngọc nguy nga về sống cảnh dân dã đầm ấm tại quê hương làng dệt. Trước khi mất, Bà trao lại toàn bộ ruộng đồng tài sản cho dân.

Nhớ thương người vợ xinh đẹp, tài đức vẹn toàn ra đi ở tuổi 27, Mạc Đăng Doanh đã khóc Bà trong lời diếu (được ghi trong tấm bia đá dựng năm 1539 hiện được đặt tại trước cửa cung Đức Thánh Bà):

"Ôi! Người hiền đức, thực hạnh đoan trang sao sớm xa nơi triều nội!"

Ghi nhớ công đức của người con gái quê hương, nhân dân La Khê tổ chức cúng giỗ Bà vào hai ngày 15 và 16 tháng 11 âm lịch hàng năm. Xa gần khắp nơi, người đến chiêm ngưỡng công đức của Bà ngày càng đông.

Bia mộ của Bà trước ở cánh đồng "Hoàng Hậu" tên nôm gọi là cánh đồng Vang, nay đã đưa về phía sân đình La Khê, điện thờ gồm: chính điện thờ Đức Thánh Bà, Hữu điện thờ Đệ Nhất Công Chúa, Tả điện thờ Đệ Nhị Công Chúa.

CHÙA PHÚC KHÊ (CHÙA NGÒ)

NGUỒN HẠNH PHÚC NƠI CỬA PHẬT

A DÌ ĐÀ PHẬT

Chùa Phúc Khê còn gọi là chùa Ngòi, ở phía sau làng La Khê, bên kia con sông Đào. Chùa mang tên "Phúc Khê Tự" nghĩa là "Nguồn hạnh phúc nơi cửa Phật".

Tương truyền, ngôi chùa được "Linh Cảm Hội" của bà Nhiếp chính Ý Lan - Thời Lý, xây dựng vào đầu thế kỷ thứ 11 khoảng những năm 1060 - 1067. Chùa được trùng tu vào cuối thế kỷ thứ 17.

Phía sau gác chuông nguy nga, chùa chính được xây dựng trên nền đất cao nhìn ra sông Đào. Nghệ thuật kiến trúc hài hòa với cảnh trí thiên nhiên tạo nên phong cảnh ngoạn mục, nhiều nhà địa lý thời xa xưa ca ngợi đây là mảnh đất "tú khí dưỡng Thanh Long" tức là "rồng xanh được nuôi dưỡng bởi khí thiêng".

Chùa còn có tám bia mang niên đại Chính Hòa và Vĩnh Thọ. Trong chùa còn nhiều tượng quý từ thế kỷ 17: bộ tượng A Di Đà ba tư thế nguyên một khối đá, bộ tượng Bồ Tát đứng là tượng rất hiếm trong số tượng Phật ở Việt Nam. Trong chùa còn có ngôi mộ Dũng Quận Công Trần Chân - võ tướng thời Lê người làng La Khê. Năm 1989 chùa được công nhận là di tích lịch sử văn hóa cấp Quốc gia.

****DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA CẤP QUỐC GIA (Công nhận năm 1989)**

ĐÌNH LA KHÊ

NƠI HỘI TỤ CỦA LINH KHÍ & TINH THẦN CỘNG ĐỒNG

Nơi phụng thờ Thiên Tướng Hắc Điện Đại Vương và Thiên Tiên Bảo Hoa Công Chúa

Tương truyền, xa xưa nhân dân trong vùng nghèo nàn cơ cực lại hay bị giặc dã nhiều nhưong. Một đêm trăng thu tỏa sáng , già làng nghiệm mộng thấy vị tướng quân cao lớn, vóc dáng oai phong, mặt đen, râu rậm, mắt sáng, mình mặc áo giáp vàng, tay mang thiên kích. Ngài cho biết là Thiên Tướng Hắc Điện Đại Vương vâng mệnh trời xuống giúp dân trừ họa.

Một buổi khác, quân giặc đông như kiến cỏ tràn qua, nhân dân trong cơn hoảng loạn bỗng thấy luồng gió mát, trên trời xuất hiện nàng tiên gương mặt dịu hiền, hào quang tỏa sáng, người ung dung trên quãng mây trắng, tay phát nhành hoa gọi trận cuồng phong. Tức thì mây mù trời, cát bụi chìm muông bay đầy mặt đất. Lũ giặc giày xéo lên nhau bỏ chạy. Trời đất trở lại thanh bình. Nàng tiên dạy rằng: “Thiên Tiên Bảo Hoa Công Chúa giúp muôn dân”

Dân làng nhớ ơn lập miếu thờ 2 vị thiên thần.

Ngày đó ngôi miếu lung linh cảnh sắc trên gò rừng. Bên cạnh có hồ nước xanh. Quanh miếu cây cối tốt tươi, bốn mùa hoa nở. Trên trời mây ngũ sắc phủ che. Mặt nước thường có giao long nổi lên hướng châu về miếu.

Người đến lễ bái không dám ngửa mặt nhìn trông. Tiếng đồn linh ứng lan tỏa bốn phương. Từ vương tước đến thần dân tìm về chiêm ngưỡng.

Các triều vua Lý, vua Trần, vua Lê đi dẹp giặc, hoặc khi có nạn hạn hán, bệnh dịch,... đều sai các quan đại thần bộ lễ về cầu nguyện đều ứng nghiệm.

Từ thời Lê đến thời Nguyễn các triều vua đã có 28 đạo sắc phong hai vị thành hoàng làng là “Thượng Đẳng Phúc Thần” Đình còn thờ 10 vị Thánh sư dạy dân tình thông nghề dệt. Đình được xây dựng từ thời Lê, trải qua lịch sử thăng trầm, nay đại bái mới xây dựng lại như xưa, vẫn giữ nét trang nghiêm cổ kính. Đình được xếp hạng di tích lịch sử văn hoá cấp Quốc gia năm 1989.

CHÙA DIÊN KHÁNH

ƯỚC VỌNG PHÚC LỘC TRƯỞNG TÔN

Chùa La Khê mang tên chữ "Diên Khánh Tự" nghĩa là "Phúc lộc lâu dài". Chùa được xây dựng từ thời Lý, trùng tu năm Thiệu Trị thứ 5 - 1845.

Tương truyền, xa xưa, cảnh trí nơi đây là kỳ danh thắng địa. Hồ phục, Rừng châu. Cây cối xum xuê, nước xanh soi bóng.

Chùa kết cấu theo thể khối vững chắc, rêu phong cổ kính tồn tại lâu bền trước thiên nhiên. Chùa còn giữ được nhiều di sản văn hóa quý hiếm.

Có cụm văn bia rải rác từ thời Lê. Các tượng Phật từ thời Trần, Lê đến thế kỷ 20: Tượng Quan Âm Thị Giải nổi tiếng về nghệ thuật điêu khắc, tượng Giáo chủ Bốn Sư bằng đá khối mang nghệ thuật thời Lý kế thừa nghệ thuật Gan Đa Ra. Chuông đồng từ năm Cảnh Thịnh thứ hai, có bài minh của tiến sĩ Ngô Trọng Khuê "tiếng ngân vang rền, rửa sạch trần tâm, bỏ trừ tục chướng..."

Chùa không ngừng được bổ sung thêm những pho tượng mới với nghệ thuật điêu khắc tài hoa. Tượng Quan Âm Nam Hải được dựng giữa sân chùa là kỳ công nghệ thuật tạo hình mới nhất. Chùa Diên Khánh không chỉ là cảnh thiên tráng lệ mà còn là cơ sở kháng chiến năm xưa. Năm 1989 chùa được xếp hàng di tích lịch sử văn hóa cấp Quốc gia.

Bức Tranh Toàn Cảnh Về Tín Ngưỡng Việt

Tôn vinh **đạo Mẫu**, đề cao đức hạnh và vai trò của người **phụ nữ** trong gia đình và xã hội.

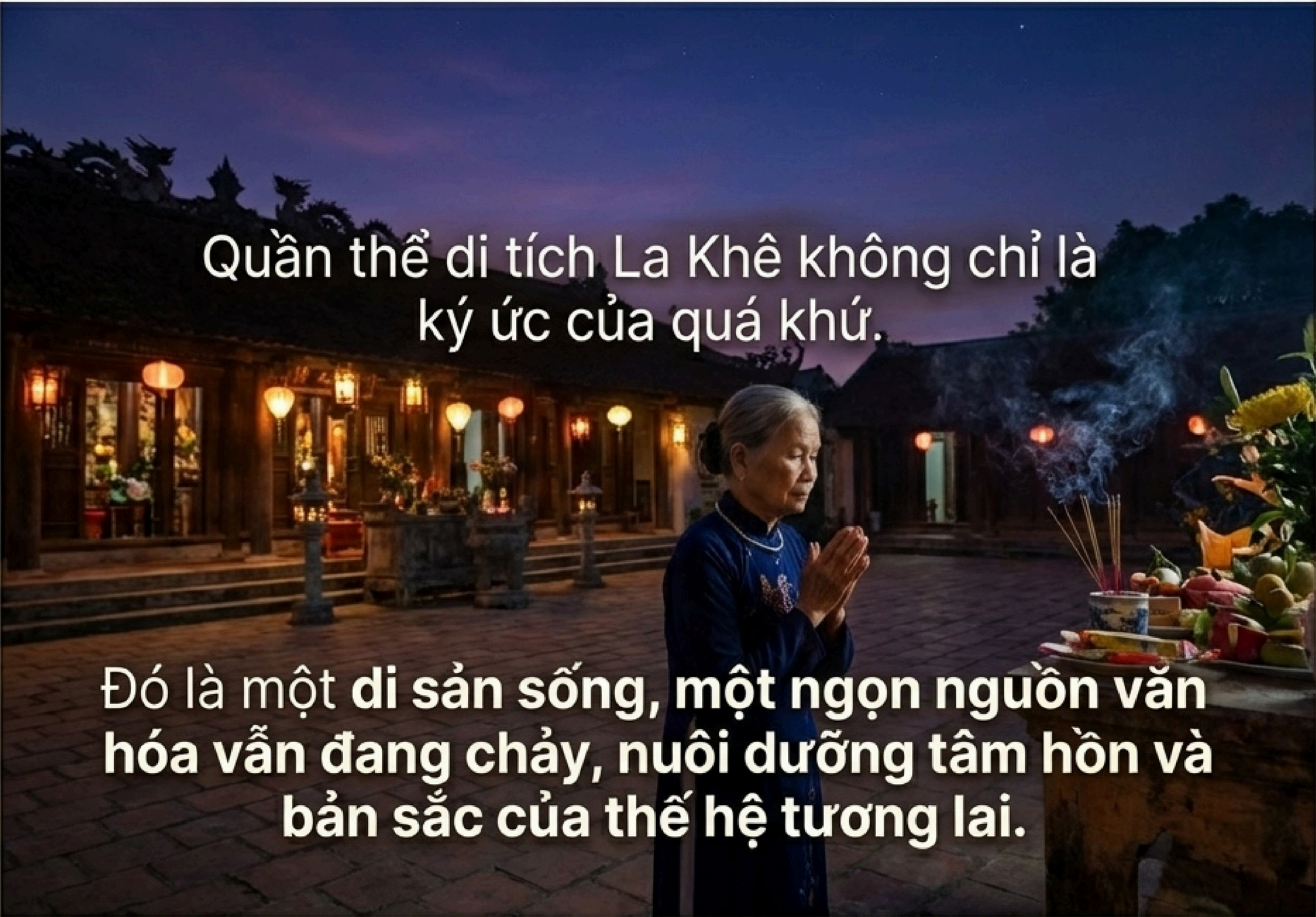
Đại diện cho **Phật giáo uyên thâm**, gắn liền với lịch sử ngàn năm và những câu chuyện của hoàng tộc.

Là **trái tim** của cộng đồng, nơi thờ phụng các vị Thành hoàng làng, thể hiện tinh thần "**Uống nước nhớ nguồn**".

Phản ánh **ước vọng** về cuộc sống ấm no, hạnh phúc, và sự tiếp nối, phát triển của nghệ thuật Phật giáo.

Cùng nhau, bốn di tích tạo thành một quần thể hài hòa, phản ánh đầy đủ đời sống tâm linh phong phú của người dân La Khê xưa và nay.

Quần thể di tích La Khê không chỉ là
ký ức của quá khứ.

Đó là một di sản sống, một ngọn nguồn văn
hóa vẫn đang chảy, nuôi dưỡng tâm hồn và
bản sắc của thế hệ tương lai.